UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
FILOZOFICKÁ FAKULTA
Ústav germánských studií

nám. Jana Palacha 2, 116 38 PRAHA 1, ČESKÁ REPUBLIKA

OPONENTSKÝ POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Lukašiková, Evženie (2015): *Die Farbe „schwarz" in Phrasemen. Eine kontrastive Analyse.* ÚGS FF UK v Praze, 100 str., bez CD-ROMu, vedoucí: Mgr. Věra Hejhalová, Ph.D.

Diplomová práce Evženie Lukašikové se zabývá tématem korpusového a lexikografického výzkumu frazémů. Z hlediska studia německého jazyka na ÚGS FF UK se jedná každopádně o téma relevantní. Předložená práce se ovšem potýká s problémy na téměř všech úrovních zpracování, přičemž některé z nich jsou zásadního charakteru. Následující odstavce obsahují nutně komprimované zdůvodnění tohoto hodnocení.

Jednou z nemnoha pozitivních stránek textu je jeho logická struktura. Po teoretické části v podobě kap. 1. a 2. následuje část praktická, věnovaná korpusové a lexikografické analýze pěti frazémů s komponentou *schwarz/Schwarz*. Práci uzavírá seznam literatury a použitých pramenů.

Základní metodologie práce, spočívající ve shrnujícím přehledu problematiky na základě sekundární literatury a následné empirii, je vzhledem k charakteru tématu a druhu práce zvolena přiléhavě.

Úvodní část práce je z mého pohledu zbytečně naddimenzovaná. Je jasné, že téma je nutné zasadit do nějakého kontextu a že základní pojmy musejí být nějakým způsobem vysvětleny. V této práci je těmto aspektům ale věnováno příliš prostoru, ačkoli pro téma jako takové nijak zvlášť relevantní nejsou. Na místě by spíš naopak bylo podrobněji rozpracovat téma ekvivalence, která je naopak stěžejní, je-li v centru pozornosti kontrastivní perspektiva.

Další výtka vůči této práci z mé strany spočívá v tom, že počet analyzovaných frazémů (pět) je na poměry diplomové práce nedostatečný a odpovídá spíš práci bakalářské. Upozorňuji v této souvislosti na to, že i v rámci bakalářských prací mnozí studenti píší text na základě praktické lexikografické zkušenosti s padesáti (!) heslovými slovy (někdy i více), přičemž korpusové rešerše, které za tímto účelem provádějí, nejsou výrazně povrchnější než ty, které jsou prezentovány v této diplomové práci.

Problémem také je, že se v práci v zásadě neřeší žádný závažnější problém ve vědeckém smyslu slova. V podstatě jde jen o otázku, zda slovníky podávají adekvátní popis hrstky vybraných frazémů, resp. zda jsou v nich k dispozici adekvátní překladové ekvivalenty. Zjištění, že tomu tak není, je banální a hlavně předem odhadnutelné. Aby autorka došla k takovému závěru, práce vůbec vzniknout nemusela. Je jasné, že slovník – ani ten sebelepší – nepokryje všechny možnosti překladu, což platí pro jednoslovné lexikální jednotky i frazémy. Také je jasné, že slovník, který nevznikl na korpusovém základě, patrně nebude s jazykovým územ v úplném souladu.

Kap. 3 je zbytečně rozvleklá, některé informace by lépe vynikly, pokud by byly prezentovány formou tabulek nebo jiných přehledů. V závěru se zbytečně opakují některé již dříve zmíněné skutečnosti, které zde netřeba znovu opakovat.

Z jazykového hlediska lze konstatovat, že práce je v kontextu ostatních diplomových prací odevzdávaných na ÚGS FF UK napsána celkově spíš podprůměrnou němčinou, když obsahuje nejen nepočítaně (!) stylistických a formulačních přešlapů, ale i několik začátečnických

gramatických a lexikálních chyb, srov. např.: str. 35 *als solchen Äquivalent*, str. 36 *einstufen* není totéž co *einordnen*, str. 38 *einen der Instrumente*, str. 40 *Ausgehend aus den Angaben*, str. 40 *verschiedene Aktionsarte*, str. 41 *deren Entwicklung*, str. 43 *in dieser Kapitel*, str. 45 *einen Unterschrift*, str. 45 *wird … gelegen*, str. 47 *in zwei Fälle*, str. 90 *Ausgrenzung der Hauptterminologie* atd.

Po technické, resp. řemeslné stránce je práce prosta fatálních přešlapů. Nedostatky se ale najdou i zde. Na str. 18 je nezarovnaný pravý okraj; kapitoly by bylo lepší důsledně číslovat, protože nadpisy tu podtržené, tu nepodtržené či tučným písmem (ale neočíslované) působí nepřehledně; na str. 34 se odkazuje na zkratku DTW v seznamu pramenů, kde ale tato zkratka nikde uvedená není.

Bibliografie odpovídá běžným standardům diplomových prací. Překvapí, že seznam obsahuje jen minimum titulů k lexikografii a v podstatě žádný k obecným otázkám korpusové lingvistiky. Seznam literatury by bylo vhodné rozdělit na slovníky a odborné studie/monografie.

Závěr

Autorce se podařilo prokázat dovednost pracovat s korpusovými nástroji a napsat text, který je po formální stránce v pořádku. Přínos práce je však z mého pohledu minimální, protože zpracovává příliš malý výsek frazeologie a neřeší žádný opravdový problém. Text se kromě toho potýká s jazykovými problémy, a to i takovými, které by v magisterském studiu měly být tabu.

Práci přesto nakonec **doporučuji k obhajobě.** V této souvislosti však dodávám, že se jedná o hodnocení dílčí. Celková známka je vždy průnikem hodnocení vedoucího a oponenta, přičemž jeho nedílnou součástí je i obhajoba, která dosud neproběhla. Z mé strany při obhajobě půjde ovšem i tak pouze o otázku, zda práci lze vůbec hodnotit alespoň známkou **3 (dobře)**.

Otázky k diskuzi:

(a) Str. 8: „… und die Forschung daher keine Schlussfolgerungen die mündliche Kommunikation betreffend ziehen kann.“ Opravdu je to tak jednoznačné? Proč?
(b) Str. 12: Podrobněji okomentujte dotazníkovou metodu, o které se zmiňuje Burger.
(c) Str. 14: Frazémy v kontextu výuky cizího jazyka. Podrobněji okomentujte.
(d) str. 36: Problematizujte vyjádření „… sich … um keine spezifischen phraseologischen Wörterbücher handelt und die Phraseme somit nur eine allgemeine Ergänzung zu demjenigen Lemma darstellen.“
(e) Str. 43: Proč konkrétně lze zmíněné frazémy považovat za verbonominální vazby?

V Praze, dne 25. 01. 2016

……
Martin Šemelík, Ph.D.